Lisa 2

Tehniline lahendus

1. Süsteemi sisestatavad dokumendid

Valdav osa tellija jaoks olulistest nõuetest on kirjeldatud lähteülesande (lisa 1) punktis 2, mida käesolevas tehnilises lisas on täpsustatud[1].

Loodav lahendus peab toetama dokumentide sisestamist doc, docx, pdf, xls, xlsx, csv, txt, msg või html vormingus. Lahendus peaks toetama dokumentide kasutajapoolset üleslaadimist. Veebilehtedelt automaatse andmekorje või veebilehtede automaatse seire funktsionaalsuse loomine ei ole vajalik eksperimentaal-arendustöö raames.

Eksperimentaal-arendustöö käigus tuleb lahendust testida ja sisestada sinna vähemalt järgmised eestikeelsed dokumendid:

- Rahandusministeeriumi poolt koostatud erakondade varasemad valimislubaduste analüüsid. (ca 50 dokumenti, leitavad leheküljelt: Erakondade valimisprogrammide analüüsid | Rahandusministeerium [https://www.fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/fiskaalpoliitika-ja-majandus/erakondade-valimisprogrammide-analuusid])
- Erakondade valimisprogrammid. Rahandusministeerium saab süsteemi testimiseks ja sisestamiseks anda vähemalt 2023 aasta valimisprogrammid docx kujul (11 dokumenti, kogumahuga ca 3Mb). Juhul kui testimiseks on vaja ka varasemate aastate valimisprogramme, tuleb nende taastamiseks kasutada vajadusel web.archive.org abi.
- Kehtivad arengukavad (ca 25 dokumenti, leitavad leheküljelt Kehtivad valdkonna arengukavad | Eesti Vabariigi Valitsus [https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegilised-arengudokumendid/kehtivad]
- Kõikide täisnimekirjaga (101...125 kandidaat) osalevate erakondade 2027. aasta valimiste valimisprogrammid (tellijaga kokku lepitava kuupäeva seisuga). Nende sisestamisel tuleb arvestada sellega, et valimisprogramme muudetakse erakondade poolt jooksvalt ning seetõttu tuleb need valimisperioodi käigus süsteemi korduvalt ja korduvalt uuesti sisse laadida. Automatiseeritud laadimine pole vajalik, piisab kui süsteem tuleb toime HTML veebilehelt kopeeritud infoga.
- Riigieelarve ja riigieelarve strateegia seletuskirjad ning kaasnevad dokumendid ulatuses, mis on vajalik valimislubaduste analüüsiks vajaliku info (tulemusvaldkonnad, valdkonna rahastamine, jms.) tuvastamiseks. Eeldame, et 2027. aasta valimislubaduste analüüsiks on vajalik 2027. aasta riigieelarve ja aastate 2027-2030 riigieelarve strateegia dokumentide sisestamine (leitavad rahandusministeeriumi

[1] lisaküsimused tehniliste tingimuste kohta esitada vastavalt konkursidokumentide punktile 2.5

kodulehelt alates 1. oktoobrist 2026 aastal). Varasemate aastate laadimise vajaduse otsustab tellija vastavalt süsteemi testimise ja seadistamise vajadusele.

- Rahandusministeeriumi poolt eelarvemõjude analüüsimiseks koostatud memod või märgukirjad, mis sisaldavad mõne konkreetse üksiklubaduse või meetme mõju- ja eelarvehinnangut (maht hanke käigus 100-150 märgukirja või e-kirja mahuga ca 4-5 lk märgukirja kohta. Vajalik info võib olla e-mailis või selle manustes).

Dokumendi liik määratletakse meta-andmetega, s.t kasutaja võib hiljem vajadusel lisada süsteemi täiendavaid dokumendiliike.

2. Automaatselt eeltäidetud valimislubaduste analüüsi tabel

Lähteülesande punktis 2.9 toodud valimislubaduste analüüsi tabeli väljade täpsustatud vajadus lepitakse kokku lepingu täitmise käigus. Allpool on näidisena esitatud 2023. aasta valimislubaduste analüüsil kasutatud väljade loend koos tellija esialgse hinnanguga AI poolt eeltäidetavatele väljadele, aga selle tabeli täpsem sisu 2027. aasta valimislubaduste analüüsiks täpsustub lepingu täitmise käigus ning räägitakse läbi tellija ja töövõtja koostöös.

Rida	**Kommentaar**
Rea nr	
Erakond	AI-eeltäidetav
Valmislubaduse täpne sõnastus	AI-eeltäidetav
Erakonna-poolse lubaduse valdkondlik liigitus	AI-eeltäidetav
Lubaduse liigitus (T - tulu / K - kulu)	AI-eeltäidetav
Tulemusvaldkond	AI-eeltäidetav
Kas lubadus on hinnatav? (JAH/EI) *Me ei hinda üldisi seisukohti või lubadusi, millel pole selgeid tegevusi*	JAH juhul kui AI leiab dokumentidest viited varem tehtud hinnangutele. Muidu täitmata
Kas lubadusega kaasneb eelarves rahaliselt hinnatav mõju? (JAH/EI) *Me ei hinda tegevusi, mis ei eelda muudatusi eelarves*	AI pakub viited riigieelarvele ja eelarvestrateegiale, kus sarnast tegevust rahastatakse
Kas lubadus on juba töös? (JAH/EI) *Toome märkustes välja, kui sarnased tegevused on osaliselt või täielikult juba plaanis*	AI pakub välja sobivad viited arengukavadele ja eelarvedokumentidele, mis

	lubaduses kirjeldatud tegevusi käsitletakse.
Kas lubaduses jääb midagi olulist ebaselgeks? (JAH/EI) *Toome märkustes välja ebaselged aspektid*	(*AI võib aga ei pea pakkuda omapoolse hinnangu*)
Lubaduse teostatavus *Toome välja õiguslikud ja rakenduslikud takistused*	(*AI võib aga ei pea pakkuda omapoolse hinnangu*)
Analüüsi aluseks olev valmislubaduse täpsustus (konkreetne tegevus, mida hindame)	Need viis lahtrit täidetakse AI poolt juhul kui AI leiab dokumentidest (sh. ka mõne teise erakonna valimis-programmi jooksva aasta analüüsist) varem tehtud mõjuhinnangu, pakub AI välja konkreetsed viited varasematele hinnangutele.
Mõjuhinnangu metoodika ja kasutatud eeldused	
Lubaduse rahaline mõju valitsusektori eelarvepositsioonile, miljonites eurodes	
Lubaduse laiem sotsiaal-majanduslik mõju Suure mõjuga lubaduste puhul (mõju tööhõivele, hindadele, SKPle, ebavõrdsusele, isetasuvus jms)	
Märkused ja täiendused, muu oluline info	
Täpsustavad küsimused erakonnale (kui analüüs eeldab täpsustust)	-
Sisemine kvaliteedi-kontroll	-

3. Veebi ja API põhine otsing andmebaasist

Veebi- ja API põhise otsingu mõte on selles, et nii avalikkus kui ametnikud saavad teha päringud otsinguserverisse saades vastuseks viited, vajaliku sisu ja metainfo erakondade valimislubadustest kui ka sobivatest ametlikest dokumentidest ja seda nii veebiotsinguna kui ka AI-le konteksti pakkuva.

Näiteks kui ajakirjanik soovib valimiseelsel perioodil küsida süsteemist küsimuse, „Millised on olnud erakonna X valimislubadused läbi aegade ja kuidas need 2027. aasta valimistel erinevad sama erakonna varasematest lubadustest?“ ning saada veebiotsingus vastuseks kas lihtsalt konkreetsed viited ja väljavõtted valimisprogrammidest või süsteemi oma AI-teenusepakkujaga liidestades iseenda AI poolt sünteesitud vastuse koos konkreetsete viidetega algdokumentidele (s.o tellija ei paku selle otsinguserveri abil AI teenust avalikkusele).

Kui aga Rahandusministeeriumi analüütik esitab küsimuse süsteemiga liidestatud AI-le, sooviga saada ülevaade 2027. aasta valimiste käigus kõikide erakondade õpetajate palgatõusu puudutavatest lubadustest võrrelduna riigieelarve strateegias kirjas olevaga, siis peab süsteem

filtreerima küsimuse põhjal välja konteksti (ainult 2027 aasta valimislubadused ja süsteemi sisestatud dokumentidest ainult riigieelarve strateegia), teostama otsingu, pakkuma AI-le sobiliku konteksti. Selle tulemusel saab küsija AI poolt sünteesitud vastuse, kus on sees konkreetsed viited ja väljavõtted erakondade valimisplatvormidele ning riigieelarve strateegias kirjas olevatele relevantsetele peatükkidele ja lehekülgedele, mida AI vastuse sünteesimisel kasutas.

Konkursiga tellitav eksperimentaal-arendustöö on suunatud küll valimislubaduste analüüsile, kuid tellija näeb sellel laiemaid kasutusvõimalusi.